

12

De rol van ervaringsdeskundigen in de geestelijke gezondheidszorg

C. Van Roy, S. Lambrechts, S. Lambers

Inhoud

1. Inleiding
2. Ervaringsdeskundigheid
3. Het concept herstelondersteunende zorg als basis voor ervaringsdeskundigheid
4. Methode
5. Resultaten
  - 5.1 Inzet van ervaringsdeskundigen
  - 5.2 De rol en taken van ervaringsdeskundigen
    - 5.2.1. Bruggenbouwer
    - 5.2.2. Bondgenoot
    - 5.2.3. Beleidsmedewerker/adviseur
    - 5.2.4. Ervaringswerker/herstelcoach
    - 5.2.5. Begeleider van herstelgroepen
    - 5.2.6. Voorlichter
    - 5.2.7. Coördinator
  - 5.3 Meerwaarde
    - 5.3.1 Meerwaarde voor de cliënt
    - 5.3.2 Meerwaarde voor de ervaringsdeskundige
    - 5.3.3 Meerwaarde voor de hulpverleners
  - 5.4 Succesfactoren en valkuilen
  - 5.5 Opleiding
6. Discussie
7. Conclusie en relevantie voor de praktijk

Abstract

Achtergrond: Het inzetten van ervaringsdeskundigen past bij het verlenen van herstelgerichte zorg dat steeds meer zijn weg vindt in de geestelijke gezondheidszorg. Hierbij staat het welzijn en het persoonlijk verhaal van de cliënt centraal. Als ergotherapeut werkt men mee aan herstelgerichte zorg in de psychiatrie. De implementatie van ervaringsdeskundigen is een recent gegeven

Doelstelling: Aan de hand van dit review artikel wil ik de mogelijke taken en rollen aantonen die een ervaringsdeskundige op zich kan opnemen. Tot slot wordt de potentiële meerwaarde van het inzetten van ervaringsdeskundigen ontleed.

Methode: De artikels werden opgespoord tijdens de periode augustus tot en met december 2013. Er werd gebruik gemaakt van volgende databases: limo, springer, pubmed en librisource. Volgende zoektermen werden ingegeven: ervaringsdeskundigheid, ervaringsdeskundigen binnen de GGZ, meerwaarde en inzet ervaringsdeskundigen GGZ, peer support, client's experience mental health, herstelondersteunende zorg, ervaringskennis. De begrenzing van het opsporen van artikels gebeurde door de taal aan te passen (Nederlands, Engels), free full tekst, gezondheidszorg, type bron 'artikel', artikels vanaf 2004.

Resultaten: Ervaringsdeskundigen kunnen op verscheidene niveaus worden ingezet. Ze kunnen zowel individuele als groepsgewijze ondersteuning bieden. Verder kunnen ze ook voorlichting en advisering aanreiken. Een ervaringsdeskundige kan allerlei rollen op zich nemen, het is belangrijk dat er binnen het team een consensus heerst over de rol die de ervaringsdeskundige moet invullen. Het inzetten van ervaringsdeskundigen zorgt voor vermindering van het stigma, ze fungeren als rolmodel en bieden cliënten hoop en geloof in de toekomst. De cliënten hebben het gevoel dat ze beter begrepen worden door ervaringsdeskundigen, het contact is laagdrempeliger. Het werken als ervaringsdeskundige heeft ook invloed op het eigen herstel.

Conclusie: Ervaringsdeskundigen hebben de potentiële mogelijkheid om veranderingen in de GGZ teweeg te brengen, het inzetten van ervaringsdeskundigen kan immers een meerwaarde betekenen. Toch vraagt het inzetten van ervaringsdeskundigen nog tijd aangezien er sprake is van een paradigmashift waarbij instellingen moeten evolueren naar het bieden van herstelgerichte zorg. Veel instellingen wensen meer duidelijkheid omtrent de benodigde vaardigheden van ervaringsdeskundigen alsook de noodzakelijke scholing.

De financiering is het belangrijkste obstakel aangaande de aanstelling van betaalde ervaringsdeskundigen. Verder onderzoek is wenselijk aangezien de ontwikkeling van de inzet van ervaringsdeskundigheid nog niet volbracht is. Tot slot moet er in de toekomst ruimte gemaakt worden voor ervaringsdeskundigen zodat zij een duidelijke rol en plaats kunnen krijgen binnen het team.